

KJAK

Framhald av síðu 19

hent. Eitt serligt føroyskt syndrom, sum í lutum líkist tí Stockholmska.

Jørgen hevur sjálvsagt, í eini lagaligari løtu, íblástur av spunakveikjarum sínum, lýttað løgmanni í oyra, at áneyðir eru á at flyta fokus eina løtu. Fólkið megnar ikki mentalt at absorbera so nógvan tramansskap í einum. Góð ráð vóru nú dýr, men hyggjuráðini vóru at sleingja eitt tíðindaskriv út um óskilið í almennu nevndarskógini. Konfronteraður í sjónvarpinum hevði Kaj Leo Holm Johannessen ikki minsta ánilið fyrri, hvat málið snúði seg um. Oddviti landsins sat púrusta masfoss, tá hann skuldi gera greiði fyrri sínum egnu luftigu tankum. Fyri tað mesta tosaði hann diametralt ímóti tí, sum hann fyrr um dagin hevði sagt í einum øðrum miðli. So var hasin fokusmissilurin skotin niður. Eftir tað liggur øll fokusflytingin tung á herðunum hjá einum yrkjara, hálvur úr Brekkunum á Toftum og hin parturin úr Arge-íleguni í Havn. Aftaná fascistoidu kollveltingina og aftaná at allir andvarparar eru amputeraðir, ætla løgmaður, sum ábyrgdarmaður, at halda fast um, at Tóroddur Poulsen er vandamesti maðurin, sum gongur leysur í Føroyum. Hetta skal káma fyrri sjónini inn í veruliga suppudasin, hjá vanligu manninum, sum bløðir og betalir fyrri alt gildið.

Obram var ikki vísur í, hvørt hann hevði hoyrt ella droymt hesi orðini: “Tú kanst ognar tær tey fagrastu grønu gilini í landinum. Tú kanst gerast størsti maðurin í heiminum og fylla stjørnurnar við seyði og neytum og við vitum, sum varpa ljós yvir títt tignarliga navn. Men kongurin er geldingur.” Hetta kom fram fyrri Obram eftir at Tóvó hevði slept takinum og steinar og pungur vóru leys frá kroppi hansara. Brot úr skaldsøguni Brahmadellarnir.

Íbókini “Sannleikin handan Kennedy-mýtuna” skrivar Seymour M. Hersh, at John F. Kennedy eftir Cuba-kreppuna sólaði sær í ljósinum sum ein friðarelskandi oddviti og dúgva. Púra opinskárað tosaði hann um, at hann hevði skorið eistuni undan sovjetiska leiðaranum Khrustjov. Hesar báðar endurgevingarnar, burturúr ómetaliga mongum, eru dømir um, at hetta ikki er ókendur politiskur sjargongur. Heldur tvørturímóti.

Skilji á lagnum, at Tóroddur Poulsen ógvuliga opinskárað hevur róð fram undir tað sama viðvíkjandi landsstýrismaninum í mentamálum, Bjørn Kalsø, - í eini samrøðu við sjónvarpið. Er tað so, so er tað størsta mistakið yrkjarin nakrantíð hevur komið sær nær í námind av, tí politisk eistur finnast ikki í Sambandsflokkinum longur. Eistarokið á bonaðu fjølunum er ein hvørvisjón, seinasta royndin at flyta fokus frá egnari ómegd. Har er onki at kastara, og bara tí stendur eitt nú Bjørn Kalsø, sum ein av politisku eunukkunum, heiðursvakt við tjaldið, har fólkafloksmenn reiggja sleggjuni inni við essuna til nýggj átøk, fyrri at taka niður vælferðarsamfelagið, og fyrri at gera tað uppafur meira liviligt hjá 20 familjum í Føroyum, sum í einum og øllum aksla síni skinn við teir. Andsøgnin er, sum Jóanes Nielsen orðar tað í nýggjasta yrkingarsavninum “Tapet millum øldir”: “Tað ringasta er ikki at fimti hvør føroyingur letur teimum atkvøðuna. Men at teirra lortabyttur finnast í øllum flokkum.”

Sic transit gloria mundi !

Søgan sleppur ikki úr rammuni/sporini eru yvirkavað og fuglurin heldur seg til tey heitastu vindeyguni/morðvápnid er ikki skapt enn/deyðin fylgir tí nýggjasta mótanum/lívið er avoldað/nakið. Soleiðis tekur malsjónski og obsternasigi fokusdepilin so málandi til í “Avbyrgingunum”.

Samfelagið verður ein rúkandi øskudungi, - um hetta lagið heldur fram. Tímin er kominn til at sæla um, og at foykja hesar jassarnar frá flógvu radiatorunum og heimastýrisvaldinum danska.

Óetiska privatiseringin

TEITUR VÁGADAL

SJÚKRARØKTAR-FRØÐISLESANDI

Figgjarkreppa, sparringar, rationaliseringar, effektiviseringar, og mong onnur hugtøk vera blaka aftur og fram. Nú tá Kringvarpið er komið í kreppu, tykist annað rák at vinna frama. Privatisering, ella einskjiljing, sum tað eitur á føroyskum.

Hví privatisering?

Hesin spurningurin hevur tíanverri aldrin fingið nakra serliga viðgerð. Og er hetta at undrast stórliga á. Eisini kann ein serliga undrast, hvørji eru størstu forsprákarar fyrri einskjiljing. Oftani eru tað serliga vinnulívsrøddir á Løgtingi, sum eru heitastu forsprákarar fyrri einskjiljing. Og grundgevingin, er so gott sum altíð, at privata initiativi fer at skapa effektivisering og tiskil betur rakstur. Ljóðar alt gott, men er tað rætt?

Hvat skal privatiserast?

Tað er so spurningurin. Tað er alt ein spurningur um, hvat ein hevur við at gera. Er tað vøruframleiðsla ella tænastr? Nú hevur landið

ikki nakra serliga vøruframleiðslu, men landið veitir eitt ótal av tænastrum. Og eru flestar, sosialar tænastr. Vælfærdætænastr, sum eru til frama fyrri fólkið. Vit kunnu nokk kanska skjótt semjast um at t.d. sjúkrahús skal ikki privatiserast.

Men áðrenn spurningurin um, hvat skal privatiserast, má ein hava spurningin um privat kontra alment fram. Spurningurin um tað, at alment ikki hugsar um yvirskot, men tað ger tað privata. Sum er drívmeigin fyrri tað privata initiativið.

Skattapeningurin privatiserast?

Og tann etiska tvístøðan, sum uppstendur við privatisering, er at skattapeningur skal gjalda fyrri tænastr frá tí privata. Er tað t.d. í ordan at brúka kr 400.000 uppá ein sakførara ella skal tað almenna bara heldur anseta ein jurist til at arbeiða í tí almenna? Sum dømi kann nevast ógegni hjá Jákup Mikkelsen. Fyri at prógva sítt ógegni fekk landið eina

rokning á kr 30.000 frá sakførara fyrri hetta, opinbart óbrúkiliga prógv. Tað privata fekk vinning av tí almenna.

At privatisera almennar tænastr, skapar so ein etiska tvístøðu. Hvussu kann ein verja, at skattgjaldarans peningurin skal brúkast til at figgja eitt yvirskot hjá privatum? Tað er ikki effektivisering av skattapeninginum.

Tað almenna hevur ikki tørv á yvirskot, tað vil tað privata hava.

Tað almenna brúkar allan peningin uppá borgaran.

Tað fer tað privata aldrin at gera.

Tað privata hugsar bert um yvirskot í síðsta enda

Kringvarpið og óheftni?

Feskast dømi er, sum sagt Kringvarpið. Á flestu sosialum miðlum sær ein, at privatisering er á skrá. “Avtak Kringvarpið og privatisera tað”. Uppskotini eru mong.

Sosialurin og Norðlýsið er tveir partar, sum eisini finnast at almenna Kringvarpinum. Eiríkur Lindenskov hevur fleiri ferðir róð uppundir at fáa blaðstuðulin aftur. Fyri at hjálpa miðlaheiminum. Skulu vit lurta eftir hesum røddum? Tá Norðlýsið sigur at “Kringvarpi – ein hóttan móti føroyska miðlaheiminum”, er tað eftirfarandi? Lætt er hjá teimum privatu at finnast at, tí at tey verja seg aftan fyrri journalistikk, ella aðrar vinnur fyrri tað sama. Men har

eru ikki somu krøv til privat, sum til almenn. Kringvarpið hevur ein public service sáttmála, sum skal fylgjast. Tað hava privatu miðlanir ikki. Kringvarpið skal veita eina almenna tænastr, sum í síðsta enda ikki er lønandi. Og halda fólk veruligani at privat, tíma at reka eina ólønandi tænastr?

Dupultmoralurin hjá møguligum privatum almennum snýltaraum

Tað, sum teir privatu faktiskt eru í ferð við at gera, er at yvirtaka eina tænastr, sum fer at geva teimum eitt feitt yvirskot. Og har kvaliteturin nokk verður taparin, fyrri ikki at gloyma tey, sum figgja tað, skattgjaldarin. Paradis Hotel, og onnur programmir, hjá tí privata kunnu nokk nevast, sum dømi um privatan kvalitæt.

Um tey privatu vóru trúgv móti kapitalistiskum prinsippum, so kláraðu tey tað sjálvi, uttan hjálp frá tí almenna.

Tí má t.d. Kringvarpið ikki einskiljast.

Tað er ikki effektivisering, tað er at geva einum privatum yvirskot, goldnum av skattgjaldaraum. Og tá verður ikki allur peningurin nýttur á bestan fullgóðan hátt.

Tað almenna hugsar um borgaran, skattgjaldaran, ikki yvirskot.

Hetta er munurin á tí almenna og tí privata, og tí skal ein ikki privatisera almennar tænastr.

Hamas-stjórnin í Gaza og Ísrael

SVENNING AV LOFTI

Ferðaleiðari í Ísrael

Vit kunnu gleðast um at vápnahvild fekst millum Hamas og Ísrael, hóast nógvir ísraelsmenn halda, at herlið teirra skuldu hildið fram og gjørt innrás í Gaza og ruddað upp har einaferð fyrri allar.

Men vit eiga at hugsa um allar tær menniskjaligu avleiðingar, ið tað hevði borið við sær bæði fyrri Gaza-búgvar og

ísraelskar hermenn.

Vit kunnu bert vóna, at henda avtalan heldur, so ísraelsfólk fáa frið at liva uttan at fáa rakettir dýktar oman yvir seg dag og nátt, sum verið hevur seinastu mánaðinar og árin, serstakliga teir býir og tær bygdir, ið í Ísrael, ið eru grannar Gaza, t.d. Sderot. Allar skotnar av handahógv bert

fyrri at drepa so nógvar jødar sum gjørligt.

Tá ið Ísrael fór úr Gaza fyrri nøkrum árum síðani, so var tað ein loysn, sum summi mundu halda vera eina góða loysn. Vit eiga at minnst til, at ísraelsmenn, sum búðu har tá, høvdu bygt upp eitt nútímans landbúnaðarsamfelag, men sum niðursetufólkini máttu fara frá, tí Ísrael hevði gjørt eitt sáttmála við palestinsku myndugleikarnar um hetta, samsvarandi hugsanini um «land fyrri friðpolitikkinn», sum hevði til endamálið at Ísrael skuldi geva landaumráði frá sær fyrri at fáa frið. Men hesin politikkurin hevur ikki virkað eftir ætlan, sum vit hava sæð sjón fyrri søgn seinastu árin við øllum teimum túsdntals

rakettum, sum Hamas-felagsskapurin, hevur sent inn í Ísrael, rakettir, ið eru smuglaðar inn í Gaza úr Iran.

Ætlanin um innrásina, ið var um reppið at verða gjørd, kann skjótt gerast veruleiki, um bert EIN rakett verður send úr Gaza inn í Ísrael í komandi døgum, tí Ísrael fer ikki at góðtaka støðuna, ið førði til hernaðartilbúgving Ísraels seinastu vikurnar við markið til Gaza.

Fólkið í Gaza hevur betri uppiborið enn hava yvirgangsfólk sum leiðarar, ið drópu minst 6 av sínum egnu íbúgvum - uttan veruliga rættargongd - í døgnum kreppan vardi. At vera mistonktur var nóg mikið fyrri at fáa deyðadóm í Gaza.